	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	**Основи економічної теорії**
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	І5 Медсестринство
Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	Очна/денна
Рік навчання / семестр	ПЗСО, другий рік, ІІІ семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів - 3 Усього: 90 год Лекцій: 24 год Семінарів: 30 год Самостійна робота: 36 год
Викладач	Чутова Наталія Павлівна
E-mail	n.chutova@krmedkol.com
Консультації	За графіком упродовж навчального року
Анотація до курсу	Дисципліна **«Основи економічної теорії»** є необхідною складовою комплексної підготовки й забезпечення високої кваліфікації працівників, оскільки дає можливість оволодіти логікою економічного мислення і економічної культури, навчитися базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вміти приймати обґрунтовані раціональні самостійні рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з майбутньою практичною діяльністю. значну увагу приділено формуванню сучасної економічної свідомості майбутніх медичних працівників, вміння поєднувати гуманістичні та економічні інтереси, досягненню відповідного вимогам часу не тільки рівня теоретичних знань, але й практичних навичок та вміння господарювання.
Мета та завдання курсу	**Метою вивчення освітнього компонента «Основи економічної теорії»** є формування у здобувачів освіти основ економічного мислення, розуміння закономірностей функціонування економіки та здатності застосовувати економічні знання для раціонального використання ресурсів у сфері охорони здоров'я. **Основними завданнями** освітнього компонента є: формування цілісного уявлення про основні економічні категорії, закони та закономірності розвитку суспільства; ознайомлення з механізмами функціонування ринкової

	економіки та принципами господарської діяльності; засвоєння основ економічного аналізу діяльності медичних закладів; формування вмінь оцінювати ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; розвиток економічного мислення, підприємницької ініціативи та здатності приймати обґрунтовані економічні рішення; виховання відповідального ставлення до економічної діяльності, здорової конкуренції та економічного патріотизму. Обов'язковим завданням постає формування компетентностей заявлених у ОПП «Сестринська справа» освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності І5 Медсестринство: **ЗК2** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК4** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК6** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК8 Здатність до міжособистісної взаємодії. **СК3** Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. **СК8** Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.
Програмні результати навчання	**РН2**. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності. **РН18**. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення. **РН19**. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.
Зміст курсу	
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ	

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1	Економічна теорія: предмет, значення, функції, методи пізнання.	2	
	Становлення та основні етапи розвитку економічної теорії.		4
2	Економічні потреби і виробництво. Економічні системи суспільства.	2	
	Види економічних інтересів.		2
	Сімейний лікар як економічний суб'єкт.		2
3	Сутність відносин власності.	2	
	Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі.		2
	Удосконалення відносин власності в охороні здоров'я		2
4	Товарне виробництво. Товар. Особливості медичної послуги.	2	
	Взаємодія ціни, попиту і пропозиції, їх особливості на ринку медичних послуг		2
5	Ринок в економічній системі суспільства. Інфраструктура ринку.	2	
	Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я.		2
6	Суть і функції грошей. Історія розвитку грошей.	2	
	Сутність, форми й чинники інфляції.		2
7	Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політика держави.	2	
	Конкуренція в охороні здоров'я.		4
8	Підприємництво і підприємство (фірма). Капітал. Витрати виробництва. Прибуток.	2	
	Підприємництво в медицині.		4
	Особливості підприємництва в Україні.		2
9	Виробництво, розподіл та використання національного доходу.	2	
	Національний доход.		2
10	Економічне зростання. Економічні цикли. Безробіття: його суть та види	2	
11	Фінансова система.	2	
	Державний бюджет. Рента, її види.		4
12	Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин.	2	
	Державне регулювання економіки. Місце України у світовій економіці.		2
	Разом	24	36

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Години
01	Економічна теорія: предмет, значення, функції, методи пізнання.	2
02	Економічні потреби і виробництво.	2
03	Економічні системи суспільства.	2
04	Сутність відносин власності.	2
05	Товарне виробництво. Товар. Особливості медичної послуги.	2
06	Ринок в економічній системі суспільства. Інфраструктура ринку.	2
07	Суть і функції грошей. Інфляція: причини виникнення, види, наслідки.	2

08	Сутність і типи конкуренції. Монополія на ринку медичних послуг.	2	
09	Підприємництво і підприємство (фірма).	2	
010	Капітал. Витрати виробництва. Прибуток.	2	
011	Виробництво, розподіл та використання національного доходу.	2	
012	Економічне зростання. Економічні цикли.	2	
013	Безробіття: його суть та види	2	
014	Фінансова система.	2	
015	Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин.	2	
	Разом:	30	

Пререквізити	«Історія України», «Основи інформаційних технологій в медицині», «Громадянська освіта».
Кореквізити	«Основи медичного права», «Українська мова (за професійним спрямуванням)»
Постреквізити	«Основи соціології», Виробнича практика
Методи навчання	Пояснювально-ілюстративний, проблемно-орієнтований, пошуковий, практико-орієнтований, кейс-метод, метод моделювання професійних ситуацій, дискусія, мозковий штурм, рольові та ділові ігри, метод проєктів, робота в малих групах, інтерактивні та цифрові освітні технології, самостійна робота з нормативно-правовими актами та інформаційними ресурсами. Теоретична підготовка передбачає форму лекції: проблемна, інтерактивна, мультимедійна, з використанням презентацій, відеофрагментів, аудіо-відеоматеріалів, відеооглядів з коментарями викладача. Семінарські заняття передбачають медіаактивність: професійні симуляції: рольові ігри, «casestudy»; ігрові технології: використання електронних ресурсів – інтерактивні посібники, QR-коди до додаткових матеріалів; гейміфіковані платформи. Самостійна робота передбачає опрацювання інформаційних джерел, роботу з цифровими ресурсами, виконання тестових, пошукових, аналітичних і професійно орієнтованих завдань.
Методи контролю	Усний контроль (індивідуальне та фронтальне опитування, бесіда, обговорення); письмовий контроль (письмові та аналітичні завдання); тестовий контроль (тематичне та онлайн-тестування, мікротести); практико-орієнтовані та ситуаційні завдання; аналіз і розв’язання кейсів; аналіз нормативно-правових актів та правових ситуацій; контроль виконання самостійної роботи; взаємооцінювання; самооцінювання.
Види контролю	Поточний та підсумковий контроль відповідно до навчального плану

Перелік практичних навичок та умінь

1. Вміти самостійно аналізувати, розуміти і знаходити напрямки вирішення складних економічних проблем у галузі охорони здоров’я.
2. Оперувати основними економічними категоріями і поняттями.

3. Використовувати економічні знання для прийняття раціональних економічних рішень і здійснення майбутніх соціальних і професійних ролей.
4. Здійснювати пошук та аналіз необхідної інформації з різних джерел.
5. Аргументувати власну позицію в ході обговорення економічних проблем.
6. Оцінювати результати господарчої діяльності підприємств медичного комплексу, робити обґрунтовані висновки із проведеного аналізу.
7. Використовувати методи економічної науки в своїй професійній та організаційно-соціальній діяльності, виявляти проблеми економічного характеру, пропонувати методи їх вирішення і оцінювати очікуваний результат.
8. Орієнтуватися в питаннях функціонування економіки.
9. Орієнтуватись в проблемах розвитку підприємництва, ринкових відносин, фінансово-кредитної та банківської системи господарства.
10. Приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань під час виконання своїх професійних обов'язків.
11. Представляти закономірності економічної поведінки ринкових суб'єктів (продавців і покупців, фірм-виробників і споживачів у галузі охорони здоров'я тощо).
12. Використовувати основні економічні поняття та категорії для аналізу економічних процесів.
13. Пояснювати дію основних економічних законів і закономірностей.
14. Аналізувати взаємозв'язок попиту, пропозиції та ринкової ціни.
15. Розрізняти основні типи ринкових структур та форми конкуренції.
16. Визначати чинники, що впливають на формування витрат і результатів господарської діяльності.
17. Аналізувати доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємств і закладів охорони здоров'я.
18. Оцінювати ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.
19. Визначати основні складові собівартості медичних послуг.
20. Аналізувати економічні аспекти фінансування системи охорони здоров'я.
21. Пояснювати принципи формування бюджету та раціонального використання фінансових ресурсів.
22. Визначати роль оплати праці та матеріального стимулювання в діяльності медичних працівників.
23. Аналізувати вплив інфляції, безробіття та інших макроекономічних процесів на функціонування економіки.
24. Використовувати елементи економічного аналізу для оцінювання господарських рішень.
25. Обґрунтовувати необхідність раціонального використання ресурсів у професійній діяльності.
26. Оцінювати значення конкуренції, підприємницької ініціативи та економічної відповідальності в умовах ринкової економіки.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Предмет, завдання та значення економічної теорії.
2. Основні функції та методи економічної теорії.
3. Основні етапи становлення та розвитку економічної теорії.
4. Економічні потреби суспільства, їх сутність, структура та класифікація.
5. Економічні інтереси та їх види.
6. Сутність виробництва, його основні чинники та результати.
7. Економічні системи суспільства: сутність, типи та особливості.
8. Відносини власності: економічний зміст, форми та види.
9. Особливості відносин власності у сфері охорони здоров'я.
10. Товарне виробництво: сутність, умови виникнення та розвиток.
11. Товар та його властивості. Особливості медичної послуги як товару.
12. Ринок: сутність, функції та структура.

13. Ринкова інфраструктура та її основні елементи.
14. Попит і пропозиція: сутність, чинники формування та взаємодія.
15. Особливості формування попиту та пропозиції на ринку медичних послуг.
16. Гроші: сутність, походження, функції та еволюція форм.
17. Інфляція: сутність, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки.
18. Конкуренція: сутність, функції та основні типи.
19. Монополія: сутність, види та особливості монополізації ринку.
20. Конкуренція та монополія на ринку медичних послуг. Антимонопольна політика держави.
21. Підприємництво: сутність, принципи, функції та умови здійснення.
22. Підприємство (фірма) як суб'єкт господарської діяльності.
23. Особливості підприємництва у сфері охорони здоров'я.
24. Капітал: сутність, структура та форми.
25. Витрати виробництва: сутність, види та структура.
26. Прибуток: сутність, функції та чинники формування.
27. Національна економіка: сутність, структура та основні показники розвитку.
28. Національний дохід: сутність, джерела формування, розподіл і використання.
29. Економічне зростання: сутність, типи та чинники.
30. Економічні цикли: сутність, фази та причини виникнення.
31. Безробіття: сутність, причини, основні види та соціально-економічні наслідки.
32. Фінансова система держави: сутність, структура та функції.
33. Державний бюджет: сутність, структура, доходи та видатки.
34. Рента: сутність, види та механізм утворення.
35. Державне регулювання економіки: сутність, цілі, методи та інструменти.
36. Світове господарство: сутність, структура та основні етапи розвитку.
37. Міжнародні економічні відносини: сутність та основні форми.
38. Міжнародна торгівля як форма міжнародних економічних відносин.
39. Місце України у світовому господарстві та основні напрями її міжнародної економічної співпраці.
40. Значення економічних знань для майбутньої професійної діяльності медичних працівників.

Політика курсу

Навчальна дисципліна «Основи економічної теорії» є вибірковою для студентів спеціальності І5 Медсестринство. Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями та компетентностями з дисципліни «Основи економічної теорії».

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики;
- використання цифрових ресурсів, інструментів ШІ допускається як допоміжний засіб навчання за умови критичного оцінювання інформації, самостійності виконання завдань та дотримання академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях: семінарських заняттях, підсумковому контролі є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною).

Політика оцінювання

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ (залік) з дисципліни «Основи економічної теорії» здійснюється на основі результатів поточного оцінювання та виставляється на останньому семінарському занятті. Поточний: (засвоєння теми) контролюється на семінарських заняттях з метою перевірки рівня засвоєння вивченого матеріалу: усне опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване); тестування, контроль за ефективністю самостійної роботи (підготовка і виступ з доповіддю, розв'язання кейсів / ситуаційного завдання).

Знання теоретичного матеріалу контролюється шляхом комп'ютерного тестування

Критерії оцінювання тестів

Фінальна оцінка за тестові завдання встановлюється на основі відсотка правильних відповідей:

Кількість правильних відповідей в %	Оцінка
90-100%	5
89-74%	4
73-60%	3
<60%	2

Відпрацювання та перескладання

Порядок відпрацювання пропущених занять, повторного оцінювання та оскарження результатів визначається відповідними внутрішніми нормативними документами Коледжу. Результати самостійної роботи враховуються відповідно до визначених критеріїв. Підсумкова оцінка формується відповідно до системи оцінювання, встановленої у Коледжі. Повторне оцінювання, відпрацювання пропущених зайняття та оскарження результатів здійснюються відповідно до внутрішніх нормативних документів Коледжу. Під час усіх видів контролю здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Усі види контролю навчальної діяльності та визначення рівня сформованості тих чи тих компетентностей відбуваються за національною 4-бальною шкалою.

Критерії оцінювання визначаються за національною шкалою - «5», «4», «3», «2»

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу та оволодіння інструментальними компетенціями дисципліни перевіряється на семінарських заняттях. Тестування здійснюється за кожною темою дисципліни. Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в тематичному плані поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять за 4-ри бальною (національною) шкалою:

Оцінювання усної відповіді

«5» – студент правильно та в повному обсязі розкриває зміст теоретичного питання, володіє економічною термінологією та категоріально-понятійним апаратом дисципліни; демонструє ґрунтовні знання основних економічних категорій, законів і закономірностей, розуміє сутність економічних процесів та явищ, принципи функціонування ринкової економіки; уміє аналізувати економічні ситуації, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, самостійно мислити й аргументувати власну позицію; чітко та логічно відповідає на поставлені запитання, узагальнює навчальний матеріал, інтерпретує економічну інформацію; уміє застосовувати набуті знання для аналізу практичних ситуацій, зокрема пов'язаних з економічною діяльністю у сфері охорони здоров'я, самостійно розв'язує розрахункові та ситуаційні завдання.

«4» – студент достатньо повно розкриває суть питання, володіє основними економічними поняттями й термінами, правильно визначає зміст економічних категорій, законів і процесів; демонструє достатній рівень знань теоретичного матеріалу, уміє аналізувати типові

економічні ситуації та розв'язувати стандартні практичні й розрахункові завдання. Проте під час висвітлення окремих питань допускає неістотні неточності, недостатньо глибоко аргументує висновки, не завжди пов'язує теоретичний матеріал із практичними прикладами, зокрема з економічними аспектами функціонування закладів охорони здоров'я.

«3» – студент частково розкриває зміст питання, виявляє поверхові знання основних економічних категорій і понять, недостатньо володіє термінологією; відтворює основний зміст навчального матеріалу, але допускає помилки у визначенні сутності економічних явищ, процесів і закономірностей; не здатний до глибокого аналізу та належного обґрунтування висновків; розв'язує спрощені практичні й розрахункові завдання за допомогою викладача або навідних запитань, відчуває труднощі під час застосування теоретичних знань до конкретних економічних ситуацій.

«2» – студент не опанував основний навчальний матеріал дисципліни, не має достатніх базових знань з економічної теорії, майже не орієнтується в основних економічних категоріях, поняттях і закономірностях; фрагментарно та поверхово викладає окремі питання без належної аргументації, не розкриває змісту теоретичних питань, не розуміє сутності основних економічних процесів і явищ; не вміє застосовувати набуті знання для аналізу практичних ситуацій, допускає принципові помилки під час виконання розрахункових і практичних завдань.

Критерії оцінювання практичного завдання

- повнота, правильність і послідовність виконання завдання;
- правильність використання економічних понять, категорій, законів і закономірностей;
- уміння визначати сутність економічної проблеми та аналізувати її причини;
- уміння застосовувати теоретичні знання для пояснення конкретних економічних процесів і ситуацій;
- правильність виконання розрахунків економічних показників, визначення витрат, доходів, прибутку та інших економічних величин;
- уміння аналізувати попит і пропозицію, ринкову кон'юнктуру, конкуренцію та особливості функціонування ринку медичних послуг;
- уміння визначати основні складові економічної діяльності підприємств і закладів охорони здоров'я;
- обґрунтованість запропонованих рішень і сформульованих висновків;
- уміння теоретично пояснити та прокоментувати виконане завдання;
- самостійність виконання, логічність і аргументованість відповіді.

Інформаційні ресурси

ОСНОВНА

1.Колосінська М. І., Белей С. І., Бойда С. В. Економічна теорія: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2021. 200 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1091

2. Мащенко М. А., Бріль М. С., Кліменко О. М. та ін. Економічна теорія: навчальний посібник / за заг. ред. М. А. Мащенка. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 265 с. URL: http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32799

3. Якобчук В. П. та ін. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В. П. Якобчук. 2026. 562 с.URL: https://ir.polissiauniver.edu.ua/handle/123456789/18352

4. Горняк О. В., Доброва Т. Г. Економічна теорія: навчально-методичний посібник. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2026. 312 с. URL: https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/44507

ДОДАТКОВА

1. Бойда С. В., Колосінська М. І. Навчально-методичний посібник для забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Економічна теорія». Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. 90с.URL:https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1098

Електронні інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: https://stat.gov.ua/

2. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/

3. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/
4. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: https://me.gov.ua/
5. Міністерство охорони здоров'я України. URL: https://moz.gov.ua/
6. Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO). URL: https://www.who.int/
7. Освітня платформа Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/
8. Освітня платформа EdEra. URL: https://ed-era.com/
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: https://www.nbuv.gov.ua/
10. Авторський блог «Освітній портал «Гуманістика» https://pravokmk.tumblr.com/
Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Навчально-методичний комплекс з соціально-економічних дисциплін – онлайн для студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації» №98530, комп'ютерна програма «Освітній портал «Гуманістика» №98533 від 09.07.20.

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх та гуманітарних дисциплін
Протокол № 1 від « 03 » вересня 2026 р.
Голова ЦК / ГАЙДУК Ліна
(підпис) (прізвище, ім'я)